

Rödingar

Stratigrafisk utbredning: Miocen - nutid ^[1]	
	
Fjällröding, <i>Salvelinus alpinus</i>	
Systematik	
Domän	Eukaryoter Eukaryota
Rike	Djur Animalia
Stam	Ryggsträngsdjur Chordata
Understam	Ryggradsdjur Vertebrata
Överklass	Benfiskar Osteichthyes
Klass	Strålfeniga fiskar Actinopterygii
Ordning	Laxartade fiskar Salmoniformes
Familj	Salmonidae
Släkte	" <i>Salvelinus</i> "
Species	
Omkring 50, se texten	
Hitta fler artiklar om djur med Djurportalen	

Rödingar (*Salvelinus*) är ett släkte fiskar inom familjen laxfiskar.

Rödingen finns främst i tidigare nedisade områden på norra halvklotet. Den finns naturligt på Skandinaviska halvön, i Storbritannien, på Spetsbergen, Island, Spanien (Pyreneerna), Irland, Ryssland (Sibirien), USA (till exempel Oregon, Nevada, Montana och Alaska) och Japan. Röding lever huvudsakligen i sötvatten men i Norge och på Island finns även havsvandrande populationer.

Inplanterad förekommer den även i Sydamerika och Australien.

Liksom med de flesta laxfiskarna är artindelningen under diskussion. Enligt FishBase anses det finnas 51 erkända arter.^[2]

Bäckröding, *Salvelinus fontinalis*

Röding existerar naturligt i Sverige som två närbesläktade arter, storröding och fjällröding.

Storröding, som är den större arten med det latinska namnet *Salvelinus umbla*, finns i många sjöar i södra Sverige såsom Vättern, Sommen, Mycklaflon och Ören.^{[3][4]} Rödingen leker under september och oktober. Den kan bli över 80 centimeter lång och väga över 10 kilo. En röding kan bli 25 år.

Beståndet har under många år hotats genom överfiskning och utsättning av lax. Storröding är därför upptagen på rödlistan över hotade arter, som starkt hotad. Rödingbeståndet i Vättern utgör landets enskilt största och mest skyddsvärda bestånd. Enligt officiell statistik stod Vättern för 45 % av den rapporterade rödingfångsten i landet. För Vättern finns fångststatistik från det yrkesmässiga fisket från 1914 och fram till idag. Fångstkurvan speglar till viss del beståndsfluktuationen men fiskets intensitet har varierat mellan åren. Rödingfångsterna har varierat mellan ca 75 ton i slutet av 1940-talet till mindre än 5 ton 2006.^[5]

Sedan 2005 har det rått totalt fiskeförbud i Vättern i tre vattenområden motsvarande 15 % av ytan. Det är det största testet som har genomförts i en insjö, både i Sverige och Europa. Samtidigt infördes regler för större maskor i näten, så att de minsta rödingarna gick fria. Även minimimåttet för hur små fiskar som får dras upp ökades. Efter fyra år har projektet under 2008 utvärderats och resultatet tyder på att fredningen har haft effekt. Genom provfiske har man konstaterat att rödingfångsterna har blivit tre till fyra gånger större.^[6]

Storrödingen finns idag (2008) kvar i endast 14 reliкта bestånd söder om Dalälvens avrinningsområde. Under 1900-talet har de sydsvenska storrödingbestånden minskat kraftigt i antal (70 % minskning) och den nuvarande förekomstarean uppgår till drygt 2 000 kvadratkilometer. Enbart under det senaste decenniet har tre populationer dött ut, samtidigt som bestånden i Ören, Mycklaflon, Sommen och Vättern minskat kraftigt. Storrödingen påverkas negativt av nätfiske, försurning, predation från gädda samt av konkurrens från sik, siklöja och lax.^[7]

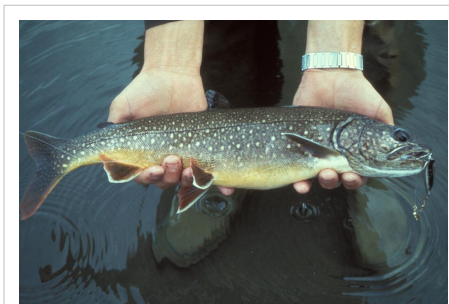
Rödingen har flera lokala namn som blankröding och vätterröding.

Fjällrödingen, *Salvelinus alpinus*, finns utbredd i hela fjällvärlden och i delar av Alperna. Fjällrödingen har en mängd lokala namn.^[8]

Avelsodling pågår i vid fiskestationen i Kälarne av en art kallad Arctic superior.^[9]

I norra Sverige och Finland, särskilt i Enare träsk finns även en inplanterad art, kanadarödingen, *Salvelinus namaycush*.^[10] Den fanns tidigare ymnigt i Övre sjön, den största av de fem stora sjöarna (the Great lakes) och i Alaska.- Den växer långsamt och lever länge, ibland upp till 40 år. Den kan bli upp till 50 cm lång och väga upp till sju kilo. Kanadarödingens färg varierar från näst intill silver till gröngrå eller brungrå med gulaktiga fläckar över hela fisken. Den har stor mun och buken är i motsats till rödingens aldrig röd. Det är inte klarlagt om den kan reproducera sig eller om fångsterna enbart beror på utsättning.^[11]

Det finns ytterligare en inplanterad art nämligen amerikansk bäckröding, *Salvelinus fontinalis*. I en doktorsavhandling från framförs stark kritik från Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) mot denna inplantering. Den anses föröda det inhemska fiskbeståndet.^[12]

Kanadaröding, *Salvelinus namaycush*

Arter

Följande arter fanns i FishBase i februari 2010:

- *Salvelinus agassizi* – Silverrödning (utrotad)
- *Salvelinus albus* Glubokovsky, 1977 – White char
- *Salvelinus alpinus* – Fjällröding
 - *Salvelinus alpinus erythrinus* (Georgi, 1775) – Davatchan
 - *Salvelinus alpinus oquassa* – Sunapee trout, Blueback char
 - *Salvelinus alpinus taranetzi* – Dwarf Arctic char, Taranets char
- *Salvelinus anaktuvukensis* – Angayukaksurak char
- *Salvelinus aureolus* (Bean 1887) (räknas ofta till *S. alpinus*)
- *Salvelinus boganidae* Berg, 1926 – Boganida char
- *Salvelinus colii* (Günther, 1863)
- *Salvelinus confluentus* (Suckley, 1859) – Tjurröding
- *Salvelinus curilus* (Pallas, 1814)
- *Salvelinus czerskii* Drjagin, 1932 – Cherskii's char
- *Salvelinus drjagini* Logashev, 1940 – Dryanin's char
- *Salvelinus elgyticus* Viktorovsky & Glubokovsky, 1981 – Small-mouth char
- *Salvelinus evasus* Freyhof & Kottelat, 2005
- *Salvelinus fimbriatus* Regan, 1908
- *Salvelinus fontinalis* – Bäckröding
- *Salvelinus gracillimus* Regan, 1909
- *Salvelinus grayi* (Günther, 1862)
- *Salvelinus gritzenkoi* Vasil'eva & Stygar, 2000
- *Salvelinus inframundus* Regan, 1909
- *Salvelinus jacuticus* Borisov, 1935 – Yakutian char
- *Salvelinus japonicus* – Kirikuchi char (räknas ibland till *S. leucomaenis*)
- *Salvelinus killinensis* (Günther, 1866)
- *Salvelinus krogiusae* Glubokovsky, Frolov, Efremov, Ribnikova & Katugin, 1993
- *Salvelinus kronocius* Viktorovsky, 1978
- *Salvelinus kuznetzovi* Taranetz, 1933
- *Salvelinus leucomaenis* (Pallas, 1814) – Kundsharöding
- *Salvelinus levanidovi* Chereshev, Skopets & Gudkov, 1989 – Citronröding
- *Salvelinus lonsdalii* Regan, 1909
- *Salvelinus mallochi* Regan, 1909
- *Salvelinus malma* – Dolly Varden
 - *Salvelinus malma lordi* – Southern Dolly Varden
 - *Salvelinus malma miyabei* Oshima, 1938 – Miyabe char
- *Salvelinus maxillaris* Regan, 1909
- *Salvelinus murta* (Saemundsson, 1909)
- *Salvelinus namaycush* – Kanadaröding
- *Salvelinus neiva* Taranetz, 1933 – Neiva
- *Salvelinus neocomensis* Freyhof & Kottelat, 2005
- *Salvelinus obtusus* Regan, 1908
- *Salvelinus perisii* (Günther, 1865)
- *Salvelinus profundus* (Schillinger, 1901) – Bodensjöröding
- *Salvelinus scharffi* Regan, 1908

- *Salvelinus schmidti* Viktorovsky, 1978
- *Salvelinus struanensis* (Maitland, 1881)
- *Salvelinus taimyricus* Mikhin, 1949
- *Salvelinus thingvallensis* (Saemundsson, 1909)
- *Salvelinus tolmachoffi* Berg, 1926 – Esei lake char
- *Salvelinus trevelyani* Regan, 1908
- *Salvelinus umbla* (Linnaeus, 1758) Storröding
- *Salvelinus vasiljevae* Safronov & Zvezdov, 2005 – Sakhalinian char
- *Salvelinus willoughbii* (Günther, 1862)
- *Salvelinus youngeri* (Friend, 1965)
- *Salvelinus charsmithus* (Anderson, 2009)

Hybrider

- *Salvelinus alpinus* × *Salvelinus fontinalis* – Bröding
- *Salvelinus namaycush* × *Salvelinus fontinalis* – Splejk
- *Salvelinus fontinalis* × *Salmo trutta* – Tigeröring

Noter

- [1] Sepkoski (2002)
- [2] http://www.fishbase.org/NomenClature/ScientificNameSearchList.php?crit1_fieldname=SYNONYMS.SynGenus&crit1_fieldtype=CHAR&crit1_operator=EQUAL&crit2_fieldname=SYNONYMS.SynSpecies&crit2_fieldtype=CHAR&crit2_operator=contains&group=summary&backstep=-2&crit1_value=Salvelinus
- [3] <http://www.fiskbasen.se/storrodning.html>
- [4] <http://www.fiskeland.com/vastrasilen/roding.html> Wikipedia:Döda länkar
- [5] Bevarandeplan för NATURA 2000 sid 71 <http://www.lst.se/NR/rdonlyres/316339A7-B4D5-4A37-BE40-582E724F6014/85224/manusoriginal1.pdf>
- [6] http://www.svd.se/nyheter/inrikes/artikel_1928269.svd
- [7] Länsstyrelsen i Jönköpings län http://www.lst.se/jonkoping/amnen/Naturvard/Vilda_djur_och_vaxter/Atgardsprogram_for_hotade_vaxt_och_djurarter/fiskar_och_flodkrafta.htm
- [8] Om lokala namn <http://hem.passagen.se/kent.andersson/roding.htm>
- [9] Avelsodling Kälarne <http://www.fiskeriverket.se/vanstermeny/vattenbruk/odlingavmatfisk/odlingsformer/fiskavel.4.28e4ca7c10e9e5e8f9c80005378.html>
- [10] http://en.wikipedia.org/wiki/Lake_trout
- [11] Om Kanadaröding <http://www.rktl.fi/svenska/fisk/fiskatlas/kanadaroding/>
- [12] Doktorsavhandling av Johan Spens, Sveriges lantbruksuniversitet http://www.slu.se/?ID=135&Nyheter_id=9665

Artikelkällor och författare

Rödningar *Källa:* <http://sv.wikipedia.org/w/index.php?oldid=17102162> *Bidragsgivare:* AHA, Diupwijk, Elinnea, Esquilo, Fernbom2, Fringilla, Höstblomma, Impale, Isheden, Kylo, Lsj, MagnusA, Nordelch, Quadrigarius, Rasmus 28, Utopia, Yvww, 17 anonyma redigeringar

Bildkällor, -licenser och -bidragsgivare

File:Salvelinus alpinus alpinus.JPG *Källa:* http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=File:Salvelinus_alpinus_alpinus.JPG *Licens:* Creative Commons Attribution-Sharealike 3.0 *Bidragsgivare:* Zouavman Le Zouave

File:Brook Trout Salvelinus fontinalis 2900px.jpg *Källa:* http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=File:Brook_Trout_Salvelinus_fontinalis_2900px.jpg *Licens:* GNU Free Documentation License *Bidragsgivare:* Photo by and (C)2007 Derek Ramsey (Ram-Man)

File:Fisher holding Lake trout.jpg *Källa:* http://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=File:Fisher_holding_Lake_trout.jpg *Licens:* Public Domain *Bidragsgivare:* Original uploader was ZeWrestler at en.wikipedia

Licens

Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported
[//creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/](http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/)